

HALVDAGSÅA KRAFT AS
co/ Clemens kraft AS, Fridtjof Nansens plass 6
0160 OSLO

Vår dato: 13.11.2015
Vår ref.: 201503045-8
Arkiv: 311
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Eline Nordseth Berg
22959210/enbe@nve.no

Utvidelse av Halvdagsåa minikraftverk, Selbu kommune, Sør-Trøndelag - tiltaket er vurdert ikke konsesjonspliktig

Vi viser til melding av 13.05.2015 om utvidelse av Halvdagsåa minikraftverk. NVE skal på bakgrunn av opplysningene i meldingen med tillegg i e-post fra Clemens kraft 24.06.15 avgjøre om utvidelsen kan medføre slike skader eller ulemper for allmenne interesser at tiltaket må ha konsesjon etter vannressursloven § 8.

Orientering om tiltaket

Halvdagsåa minikraftverk er lokalisert i Selbu kommune. Kraftverket utnytter et fall på 198 m i Halvdagsåa, mellom kote 525 og 328, ifølge meldingen. Kraftverket benytter ikke regulert vann, men en dam med høyde 2,5 m og lengde 6,5 m er etablert. Årlig gjennomsnittlig produksjon er estimert til 2,5 GWh.

Halvdagsåa minikraftverk ble i 2007 vedtatt konsesjonsfritt, og kraftverket er nå bygget. I forbindelse med idriftssettelse er det avdekket avvik mellom anlegget og vedtak fra NVE utstedt 12.12.2007. Kraftverket er bygget etter andre hydrologiske beregninger enn de som ble opplyst om i melding av 16.10.06. Det søkes nå om å få drifte kraftverket slik det er bygget. Frem til et vedtak fattes i saken er slukeevnen i kraftverket satt til 300 l/s, som er i henhold til tidligere vurdering.

Endringene det søkes om er

- Økning av slukeevne fra 300 l/s til 375 l/s
- Økning av installert effekt fra 0,450 MW til 0,591 MW
- Økning av diameter på tilløpsrøret fra 400 mm til 450 mm
- Reduksjon i tilløpsrørets lengde fra 1200 m til 1148 m
- Reduksjon av antall fallmeter fra 205 til 197

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Halvdagsåa minikraftverk – hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ	Tidligere vurdert (16.06.10)
Nedbørfelt	km ²	6,1	6,1
Middelvannføring	l/s	275	200
Alminnelig lavvannføring	l/s	11	9
Planlagt minstevannføring	l/s	11	9
KRAFTVERK			
Inntak	moh.	525	525
Avløp	moh.	328	320
Inntaksmagasinetts volum	m ³	500	500
Lengde på berørt elvestrekning	m	1400	1400
Brutto fallhøyde	m	197	205
Slukeevne, maks	l/s	375	300
Slukeevne, min	l/s	37	30
Installert effekt, maks	MW	0,591	0,45
PRODUKSJON			
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	1	0,9
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	1,5	1,3
Produksjon, årlig middel	GWh	2,5	2,2

Høring

Meldingen er sendt Selbu kommune, Sør-Trøndelag fylkeskommune og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag på høring. Dette anses tilstrekkelig for meldinger. NVE har mottatt følgende uttalelser:

Selbu kommune har uttalt følgende i brev av 21.08.2015:

«...

Friluftsliv

Området er topografisk sett ikke særlig egnet til friluftsliv og bruken er nok deretter. Andre høyereliggende områder blir nok foretrukket, da med bruksområde høyere opp i terrenget, opp imot fjellområdene. De to skogsbilveiene som krysser tiltaksområdet blir nok brukt som turvei. Det drives elgjakt i området. Pilegrimsleden krysser Halvdagsåa like nedenfor inntaksdam.

Kulturminner

Ingen kjente kulturminner i området.

Planstatus

Området har planstatus LNF i kommuneplanen.

Eksisterende vannuttak

Fra eksisterende turbin i Halvdagsåa slippes vannet ut i bekken igjen. Her har Statkraft AS lagt bekken i rør ned til Hegsetfoss kraftverk.

...

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8, vises det til at tiltaksområdet omfatter barskogarealer av varierende bonitet. Arealet har reguleringsformål som LNF. Det er foretatt en utsjekk i Naturbasen til Direktoratet for naturforvaltning, Artsdatabankens artskart, kommunens viltkart og interne rovfuglregistreringer jf. at tiltaket berører natur. Det framkommer at det ikke er registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010, utvalgte naturtyper eller truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011 i tiltaksområdet.

Ifølge kommunens registreringer skal det i området sør for elva Nea være reirplass for fjellvåk. Det er også registrert spillplass for orrfugl i området. Reirplass for fjellvåken antas å ligge så langt unna at det ikke er fare for forstyrrelse av hekkende fugl. Tiltaket vil heller ikke komme i konflikt med spillplass for orrfugl.

Det er ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg arter eller naturtyper i tiltaksområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Kravet i § 8 om at saken skal baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt.

...

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Naturmangfoldloven § 12 sier at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Som miljøforsvarlig driftsmetode vil en anbefale en minstevannføring på 10 l/s målt i utløpet av inntaksdammen. Rørtrase må graves ned og tilpasses terrenget og tildekkes med jord etter nedgraving.»

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har uttalt følgende i brev av 12.08.2015:

«...

Viktige naturtyper og arter i området

Det er ingen naturtyper eller arter av nasjonal forvaltningsinteresse som er registrert i Naturbase i området rundt Halvdagsåa. Det er imidlertid slik at selv om det er kartlagt naturtyper og vilt i Selbu så er dette, på grunn av manglende ressurser til kartlegging av natur, kun gjennomført i deler av kommunen. For å kunne vurdere om tiltaket berører allmenne interesser og verdifulle naturområder bør det derfor gjennomføres naturtypekartlegging i området. Resultatene fra en slik kartlegging bør gjøres allment kjent gjennom at det legges inn i Naturbase.

...

Fylkesmannens uttalelse i saken

Fylkesmannen mener det er vanskelig å vurdere om tiltaket berører allmenne interesser med det kunnskapsgrunnlaget som finnes i området og vi mener derfor det bør vurderes om viktige naturtyper i området bør kartlegges. Vi viser ellers til tidligere uttalelser i saken»

Sør-Trøndelag fylkeskommune har uttalt følgende i brev 15.07.2015:

«Sør-Trøndelag fylkeskommune har mottatt ovennevnte søknad om utvidelse av Halvdagsåa minikraftverk for å vurdere kulturminneinteresser i området. Etter vår vurdering vil det være liten risiko for at det skal oppstå konflikt med automatisk fredete kulturminner i forbindelse med omsøkte tiltak. Etter det vi forstår av meldingen er kraftverket allerede bygget og saken omhandler kun en økning av vannkraftuttaket.

Vi har derfor ingen spesielle merknader til den aktuelle søknaden, men minner om den generelle aktsomhets- og meldeplikten etter kulturminneloven § 8. Dersom det under arbeidet i marka skulle komme fram noe som kan være et fredet kulturminne, ber vi om at arbeidet stanses og at Sør-Trøndelag fylkeskommune blir varslet. Denne anmodningen må formidles til de som skal foreta de konkrete arbeidene i marka.

Vi gjør for øvrig oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sør-Trøndelag fylkeskommune, og viser til egen uttalelse fra Sametinget.»

NVEs vurdering

Halvdagsåa minikraftverk er allerede bygd, og her vurderes kun utvidelsen som er beskrevet i melding av 13.05.15.

Halvdagsåa i Selbu kommune har et nedbørfelt på 6,1 km² og en middelvannføring på 275 l/s ved det planlagte inntaket. Alminnelig lavvannføring er av tiltakshaver satt til 11 l/s. I meldingen av 13.05.2015 er det bedt om en vurdering av en minstevannføring på 9 l/s. I henhold til e-post fra tiltakshaver datert 24.06.15 er minstevannføringa endret til 11 l/s, og NVE vurderer at dette er i samsvar med vannressursloven § 10, som setter krav om minstevannføring større eller lik alminnelig lavvannføring for anlegg uten konsesjon.

Søker har oppgitt at det ikke fins registreringer på viktige naturtyper i området. Søk i Naturbase (04.11.15) gir ingen treff på naturtyper. Søk i Artskart (04.11.15) gir treff på livskraftige bestander på småfugl og orrfugl. Kommunen informerer om at det er spillplass for orrfugl i området, men at denne ikke blir berørt av utvidelsen. Artskart gir også treff på ørret i Nedre Måltopptjenna som ligger oppstrøms Halvdagsåa i nedbørfeltet. Strekningen nedstrøms Halvdagsåa minikraftverk har vært tørrlagt på grunn av Hegsetfoss kraftverk siden 60-tallet, derfor anses Halvdagsåa å være en lite egnet strekning for fisk. Fallet i Halvdagsåa er også for bratt. NVE antar at ørreten i Nedre Måltopptjenna er stasjonær.

NVE vurderer det slik at utvidelsen av Halvdagsåa minikraftverk har minimale konsekvenser for naturmangfoldet i tiltaksområdet.

Naturmangfoldloven legger føringer for bærekraftig bruk av norsk natur og legges til grunn i NVEs vurdering. For å kunne oppfylle forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4-5 er man avhengig av godt kunnskapsgrunnlag, jf. naturmangfoldloven § 8. Dersom kunnskapsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig skal føre-var-prinsippet benyttes, jf. naturmangfoldloven § 9. Med bakgrunn i informasjonen som har nådd NVE og egne søk i Artskart og Naturbase (04.11.15) er det vurdert at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for å vurdere om konsesjonsplikt utløses i denne saken. NVE har vurdert det slik, på tross av fylkesmannens uttalelse, fordi tiltaket allerede er bygd og utvidelsen er så liten.

Tiltaksområdet er en del av Flora Nord friluftslivsområde. Området er ikke gitt noen spesiell verdi, men er beskrevet som viktig for gjennomfart. Selbu kommune har også uttalt at området ikke er spesielt egnet til friluftsliv, annet enn de to skogsbilveiene som krysser Halvdagsåa. Slik NVE ser det vil ikke områdets egnethet for friluftsliv påvirkes av den omsøkte utvidelsen av Halvdagsåa minikraftverk.

Halvdagsåa er lite synlig i landskapet og renner rolig på utbygningsstrekningen. Ifølge søker er det ingen markerte eller viktig landskapselementer som blir berørt. Det anses at den foreslåtte minstevannføringa på 11 l/s er tilstrekkelig for å opprettholde inntrykket av elva for turgåere som bruker de eksisterende skogsbilveiene for å komme seg opp på fjellet. Det samme gjelder for Pilegrimsleden som krysser like ved inntaksdammen. Slik NVE ser det blir ikke landskapet rundt Halvdagsåa påvirket av den omsøkte utvidelsen.

Sør-Trøndelag fylkeskommune har uttalt at de ikke er kjent med automatisk fredete kulturminner i området, og potensiale heller ikke er stort. Søk i Kulturminnesøk gir ingen registreringer i tiltaksområdet. NVE kan ikke se at tiltaket kommer i konflikt med kulturminner.

NVEs vedtak

Med hjemmel i vannressursloven § 18 og delegering til NVE fra Olje- og energidepartementet av 19. desember 2000, vedtar NVE at tiltaket ikke trenger konsesjon etter vannressursloven § 8.

Vedtaket forutsetter at tiltaket gjennomføres i samsvar med framlagte planer. Dersom planene endres, må tiltaket vurderes på nytt. Iverksetting av konsesjonspliktig tiltak uten nødvendig konsesjon er straffbart etter vannressursloven § 63. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta elsertifikater, jf. forskrift om elsertifikater § 9, 2. ledd, bokstav a.

Vi gjør oppmerksom på at selv om tiltaket ikke er konsesjonspliktig etter vannressursloven, gjelder aktsomhetsregelen i vannressursloven § 5 og vannressursloven § 41 om nedlegging av vassdragsanlegg.

Denne avgjørelsen gjelder under forutsetning av at tiltaket settes i gang senest innen fem år fra vedtakets dato, jf. vannressursloven § 19. Det kan søkes om utsettelse én gang.

Med Halvdagsåa minikraftverk i drift skal det til enhver tid slippes forbi inntaket en minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannføring, oppgitt i tillegg til meldingen til 11 l/s. Dersom tilsiget er mindre enn fastsatt minstevannføring, skal hele tilsiget slippes forbi inntaket. Det er en forutsetning for vedtaket at det skal være et arrangement for minstevannføring.

Videre saksbehandling

NVE har ikke vurdert om det er ledig nettkapasitet på alle spenningsnivå. Det er tiltakshavers eget ansvar å sørge for nødvendige avklaringer. Vi anbefaler at det tas kontakt med lokal områdekonsesjonær for slik avklaring.

Har kraftverket en merkeytelse over eller lik 100 kVA, gjør vi oppmerksom på krav om forbruksavgift på elektrisk kraft, se rundskriv om dette på www.toll.no. Rundskrivet kan også fås på nærmeste tollsted.

Igangsetting av kraftverk skal meldes inn på skjema som finnes på www.nve.no/Rapportere-og-soke-til-NVE.

Om klage og klagerett

Klageberettigede kan klage på denne avgjørelsen til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen er kommet fram til partene, jf. forvaltningslovens kapittel VI. Klageretten er begrenset til parter (grunneiere, rettighetshavere og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (hovedsakelig organisasjoner som representerer berørte interesser).

En klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Gry Berg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag
Selbu kommune
Sør-Trøndelag fylkeskommune